

են վերջանում, որոնք պատուականման են ուղարկում: Մի քանի բոլորների ծիլերը՝ թմեք ու շուրջ նայենք, կրնկատենք, որ նորա ճիւղաւորուած են և նոցա ճիւղերը էլ զոյգ զոյգ այնպէս են նստած, ինչպէս և միւս նոյն բոլորների բարդ տերեւների տերեւիկները: Այդ ճիւղերը իսկ և իսկ բարդ տերեւի չլարագացած վերին տերեւիկներն են ներկայացնում: Բոլորների ծիլերը մօտակայ առարկաների շուրջը փաթաթուելու համար են ծառայում, որովհետեւ բոլորների ցողունները կարող են այնքան թոյլ լինել, որ իւրեանք իւրեանց պահպանել չեն կարողանում:

Տերեւների բոլոր փոփոխութիւններից ամենահետաքրքիրն է նոցա միջատներ որսալու համար ունեցած յարմարութիւնն, այդ տեսակ տերեւներով բոլորներից ամենանշանաւորն Գիօնէա — Ճանճորսն է (дионей — мушоловка): Այդ բոլորի իւրաքանչիւր տերեւը ծայրի վերայ աւելորդութիւն ունի, որը թակարդի (ловушка) նման բացւում և փակւում է: Արեգական լոյսի ժամանակ այդ աւելորդութիւնը սովորաբար բաց է լինում, բայց հէնց որ ճանճը նստում է նորա վերայ և կպչում է նորա մակերևոյթի ստեններից մինին, իսկոյն թակարդը փակւում է և ճանճին իւր մէջ թաղում, որը թակարդի մէջ ծեծուելով սատակւմէ, փոքր ինչ ժամանակից յետոյ թակարդը կրկին բացւում է և նոր որսի համար պատրաստ է լինում:

(Շարունակելէ):

Գ. Տ. Գ.

ՀԱՅ ԶԲԱՒՈՐԱՅ ԽՆԱՄԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ.

Արալիւր համակրութեամբ կարգացինք «Արշակունի» շաբաթաթերթի մէջ տպուած «ԲՐԻՍՏԱՍ ՅԱՐԵԱՆԻ ՄԵՌԵԼԱՑ» վերնագրով լի քրիստոնէական զգացմամբ յօդուածը, որոյ մէջ Մեծ հեղինակը ցանկանում է, որ ինչպէս Տփլիսու, նոյնպէս և ամեն քաղաքաւանակ հայ հասարակութիւնը ունենան ընդհանրական խորհուրդներ, որոնք ինքեւս իւրեանց հայ չքաւոր եղբարց խնամք տանելու և ճշմարիտ ազգատութեան երեսից կրած նոցա կեանքի դառնութիւնները գէթ մասամբ մեղմացնելու համար:

Արդարեւ, թէ ազգային և թէ կրօնական տեսակետից նայելով այս ցանկալի միտքն իրագործել՝ մեզ հայերիս համար մի այնպիսի պարտք ու կարիք է, որովք մեզ բնականից ու շրջապատող օտար ազգաց մէջ թէ յարգած կլինիմք մեր ազգութեան անունը և թէ փառաւորած կլինիմք մեր երկնաւոր Հայրը: «Տեղեւ յայնչ յիւրեւ և փառաւորեցեւ շուրջ յիւր», պատուիրումէ Փրկիչը:

Այո, ամենօրեայ դառն փորձերն անպարտաւորութեամբ, որ շատ անգամ մարդուն դէպի յուսահատութիւն և մինչև անգամ դէպի մահ առաջնորդողն ու զանազան հոգեկորոյս շարագործութիւնների ու մեղքերի

մէջ ձգողը չքաւորութիւնն է լինում. չքաւորութիւնն է այն, որ շատ անգամ ո՛չ միայն մի անհատի, այլև ամբողջ գերդաստանի բարոյական անկումն է պատճառում, ուրեմն ամոքել մեր չքաւոր հայ եղբարց դառն վիճակը՝ նշանակում է նորանից յառաջանալիք յուսահատութեանց, չարեաց, մեղաց ու բարոյական անկմանց առաջն առնուլ:

Ցանկալի է և մեզ, որ Տփխիսու Հայերն ինչպէս իւրեանց թուի առաւելութեամբ և նիւթական ապահովութեամբ առաջին տեղ են բռնում հայ հասարակութեանց մէջ, նոյնպէս և այս բարեգործական ասպարիզում առաջին օրինակ տուողն հանդիսանային, որոց, ինչպէս փորձը ցոյց է տալիս, անշուշտ կհետեւին և միւս քաղաքաց հայ հասարակութիւնքը:

Չորրորդ դարու կիսէն ի վեր մինչև մօտ ժամանակներս շարունակուած ընդհանուր հայկական սովորութիւն էր՝ որ ամեն տեղ Հայոց եկեղեցեաց մօտ աղքատանոցներ, ինչպէս նաև յանուն աղքատաց եկեղեցիներում գանձանակներ կային, և որքան տեղացի խեղճ՝ ի թիւս նոցա և պանդուխտ թշուառ հայերի օգնութիւն և մխիթարութիւն կշնորհէին. սակայն շատ տեղերում ի շնորհս կորչէին և տակաւ առ տակաւ կջնջուին այսպիսի գեղեցիկ ձեռնարկութիւնք, և առ այժմ հազիւ մի քանի տեղեր՝ ինչպէս Վ. Պօլսում, Մոսկվայում, Զմիւռնայում, Պրուսայում, ևլն. ևլն. կշարունակուին:

Ի դէպ է այստեղ գովութեամբ յիշել, որ Բագուայ և Շամախույ հայ հասարակութիւնք դեռ 1874—75 թուականներէն ունէին «Աղագ» և «Աղագ-էր» անուամբ ընկերութիւններ, ունէին վկայեալ մարդասէր և աստուածավախ Բագուէր, որոնց պարտքն էր՝ իւրեանց թաղերի մէջ թէ ուրախութեան և թէ սգոյ առիթով թաղականների արած ծախքերից մասն հանել յօգուտ իւրեանց աղքատաց գանձարանի. ունէին նոյնպէս իւրեանց գանձապահ ու կիւրակէ և տօն օրերում եկեղեցւոյ մէջ հանգանակութեան գանձանակը, Այս ընկերութեանց նպատակն էր, ոչ միայն նշանաւոր օրերում օգնել իւրեանց՝ թաղապետներից վկայեալ չքաւոր հայ եղբարց, այլև այն տեղերում պատահող պանդուխտ հայերին կամ պարապմունքի և աշխատանաց տեղ գտնել և կամ նոցա ճանապարհածախքն հոգալով՝ հայրենիք վերադարձնել, Սոցա այս քրիստոնէավայել բարեգործութեանը ես ինքնս եղած եմ ականատես. և շատ անգամ է պատկերանում ինձ այն սրտաշարժ տեսարանը թէ՛ նոցանից օժանդակուած բազմորդի այրին ու հացակարօտ աղքատը ինչպէս էին ձեռք ու աչքերն դէպի երկինք վերուցած՝ մխիթարութեան և գոհութեան արտասուք թափելով՝ օրհնում իւրեանց այդ բարեգործ եղբայրներին:

Քաջայոյս եմք, որ Բագուայ և Շամախույ յարգոյ հայ հասարակութիւնքը տակաւին պահած կլինին և միշտ կպահպանեն այն ճշմարիտ բարեպաշտական սովորութիւնները և կհաճեն այդ ընկերութեանց ներ-

կայ զբուժեանց և գործունէութեանց մասին մանրամասն տեղեկութիւնք հաղորդել խմբագրութեանս ի հրատարակութիւնս:

Ա. Վ.

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ.

Ազգիս Ա. Ե. Հայրապետը ի տօնի . Ս Զատիկի ըստ վաղեմի սովորութեան ընդունեց իւր ներկայութեան Մայր Աթոռոյ Միաբանութիւնը և նորան Հայրապետական օրհնութեամբ օրհնեց. որից յետոյ ներկայացան Գ. Ճեմարանի, Ժառանգաւորաց ուսումնարանի և Վաղարշապատու երկսեռ դպրոցաց աշակերտներն ու նոցա ուսուցիչները. նորին Սրբութիւնը բարեհաճեց լսել նոցա ճառերը և խրախուսել նորանց ուսման մէջ: Ապա ընդունեց Իւր ներկայութեան Սինօղի և տեղական Վառապարութեան գործաւարներին և պաշտօնեաներին և Վաղարշապատու հասարակութեան ներկայացուցիչներին:

* * *

Նորին Սրբութիւն Ազգիս Ա. Ե. Հայրապետը բարեհաճեց Տպարանական Ժողովոյ անդամ Բարեշն. Վեռնի վարդապետին և Շնորհունակ Եփրեմ սարկաւազին վերահաստատել իւրեանց նախկին պաշտօնի մէջ և ներկայ 1882 թուականին, ի նկատի առնելով նոցա ջերմեռանդն և արդիւնաւոր գործունէութիւնը:

* * *

Խմբագրութիւնս ստացաւ Տփլիսու Հայոց Ներսիսեան Ազգային Հոգեւոր Դպրանոցի Մեծ. Հոգաբարձութիւնից նոյն Դպրանոցի 1881 թուականի մօտից և ծախուց համառօտ հաշուեցուցակը, որը ամենայն ուրախութեամբ կտպենք յառաջակայ Մայիսի ամսատետրի մէջ՝ ներկայ ամսատետրում պարապ տեղի չունենալոյ պատճառաւ:

* * *

Արարի ընթերցողաց ուշադրութիւնը հրաւիրելով սորա ներկայ ամսատետրի մէջ տպուած՝ Ե. Վ. Մ. ստորագրութեամբ Ալեքսանդրապօլու յաջորդութեան վիճակագրական տեղեկութեանց վերայ, խնդրումենք ձեռնհաս անձինքներից բարեհաճել և իւրեանց վիճակաց և յաջորդութեանց նոյնօրինակ վիճակագրական տեղեկութիւնները առանձին հասուցանել խմբագրութեանս՝ Արարատի էջերում հրատարակելու համար ի տեղեկութիւն Ազգայնոցս: